Ն. 3954 1902 ՅՈՒԼԻՍ 13/26 ՇՈՒՄԱ. ԻՐԹԷՍԻ 19ՐԵՆՃԼ ԱՒԱՆ 21 ՐԷՊԻ ԻԼ ԱԽԻՐ 1320 — 13 ԹԷՄՈՒԶ 1318

ՄԵԾՈՒԱԽՊԱՐ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
Grand'Rue de Péra, Taxim 65

ՀաՀքասա իմի տեՀա եանի ԶԱՐՇԷՆՊԻՀ վէ ՇՈՒՄԱԱ ԻՐԹԷՍԻ կիւնլերի ՀեշՀ օղունու։

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جادده‌سی نومرو ٦٥

ՂԱԶԵԹԱՄԸԶԸՆ ԱՊՕՆԷ ԳԻՑԱԹԼԱՐԸ. = Իսթանպօլ իչին սէնէլիկի 60 ղրուշ, = 6 այլըղը 35. = Թաշրա իչին սէնէլիկի 85. = 6 այլըղը 45 ղշ. տուր։ = Բօսթա իւճրէթի պիղէ այիտ տիր։ = 15 կիւնլիւք նիւսխէ 60 բարա տըր։ = ԻԼԱՆԱԹ ՇԱՐԹԼԱՐԸ. = 1ինճի սահիֆէյնին պէհէր սըրասը 5, 2ՆՃի վէ 3իւնճիւ սահիֆէյէրին հէր սըրասը 3, վէ 4իւնճիւ սահիֆէյնին պէհէր սըրասը 1 ղրուշ տուր։ = Զօգ տէֆթա տէրճ իտիլէճէք իլանաթ իչին այրըճա բաղարլըգ օղունուր։ = Նիւսխէսի 30 բր տըր։

Դաղէթաեա միւթէալիգ խոջաուսաթ իչին ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕՂԱՅԵԱՆԱ միւրաճաաթ օղունա. = Իտարէխանէ՝ Պէյօղլունտա Ճատտէի քէպիրտէ Ն. 65։

ՔԱՀԱՆԱՅ

(Շարունակութիւն)

Այո՛, Քահանայն յԱստուծոյ կարգեալ ժողովրդեան ներկայացուցիչ ի դիմաց ժողովրդեան շնորհակալ կ'ըլլայ, կ'աղօթէ, կը պաղատի և կը կատարէ այն ամէն պաշտամունք որք յերկրէ յերկինս ելլելու են անկէ երկնային շնորհքներ իջեցնելու։ Եւ ոչ միայն այսպիսի ոք է քահանան մինչ հրապարակական կերպով սաճարի մէջ իւր քահանայական պաշտօնը կը վարէ, այլ իւր առանձնական աղօթքներն կատարելու ատեն եւս։ Եւ ասիկայ անոր համար է վասն զի քահանայ մը ամէն ժամանակ և ամէն ուրիք յինքեան կը կրէ իւր յատկանիշը. իւր պաշտօնի վերաբերեալ որ և իցէ գործը չէ թէ միայն պարզ քրիստոնէի մը գործ է այլ քրիստոնէի և Քահանայի ի միասին՝ որով և կը պանծանայ։ Գոնութիւնք, շնորհակալեաց պաշտօնն, աղերսանք, պաղատանք բոլորը իւր ձեռնադրութեան խորհրդաւոր նշանաբանովը կը ներկայացնէ յաչս Աստուծոյ սուրբ, կենդանի, մեծ. կը հայցէ յանուն Յիսուսի, և հաճելի, ընդունելի կը հանդիսացնէ աստուածային մեծվայելչութեան. չի կըրնար ըլլալ միթէ որ զօրութեամբ, միջնորդութեամբ այս աստուածային անուան նոյն իսկ անարժան քահանային աղօթքը հաշտարար ընէ զերկինս ի նպաստ տառապեալ մարդկութեան։ Շնորհքներ, որք քահանայի աղօթից շնորհիւ ընդունուելով յաճախ այնպիսի հրաշքներ կը գործեն որովք կոյրեր կը տեսնեն, կաղերը կը գնան, և մեռեալները յարութիւն կ'առնեն։

Գուցէ լոկ երգերու ձայներով և աղօթից սրտեռանդ մրմունջներով միայն Քահանայն ժողովրդեան բարերարն է, ո՛չ. ուրիշ կրօնական վեհ և մեղաքաւիչ գործ մ'ալ կայ որ առաւել բարձր, և առաւել հաճելի է Բարձրելոյն։ Այն բոլոր մեծարանքներէն զոր կ'ընդունի ինքն իւր Աթոռին առջեւ, ըստ Տրիտենդեան սուրբ Ժողովոյն «Է պաշտօն սրբազնագոյն ի սրբաբազնագոյն պաշտօնս» և այս սրբազան գործը՝ Ս. Պատարագն է։ — Պատարագը որ ամէն ժամանակ, ամէն կրօնի և օրինաց մէջ Աստուծոյ նուիրուած է Քահանայի օծեալ ձեռքերով վեհագոյն և սրբազնագոյն խորհուրդն է Նորոյ Ուխտին։

Խորան, զոհ և Քահանայն, այս այն խումբն է առ որ կը խոնարհի սրտով և հոգւով հաւատացեալ ժողովուրդը ցոյց տալու համար որ առ ոչինչ գրելի են համեմատութեամբ աստուածային մեծվայելչութեան իւրեանց մեծարանաց գործերը և եռանդուն շնորհակալիքը։ — Ահա Քահանայն ի խորանի ուր կը կատարէ աստուածային մեծ զոհը յօգուտ իւր և ժողովրդեան, նա երկնքէն կրակ չիջեցներ այլ զնոյն ինքն Աստուած։ Հոս Եղիայի խկականը որ է քահանան, կեցած է, զոհը քարի մը վրայ և շրջապատեալ ժողովրդով։

Քահանան եւս մարդ է, բոլոր մարդոց պէս հէք մահկանացուն մը, մարդոյ սեպհական տկարութեանց և խոթութեանց ենթակայ է. շատերուն ծանօթ է իւր ցեղն և ծնունդավայրը, ծանօթ է մեզ նա իւր հոգով, զանց կ'առնենք այլ ամէն բաներ որով ինքը զերազաս կամ ստորին կը նրկատուի իւր հաւատարակիցներէն։

Այս մարդը կը խօսի և իւր զարմանալի խօսքը անճառելի զօրութիւն մ'ունի անցնելու աջրպետներ, տիրանալու անսահմանին և զոհելու Անմահը. ինչ աստուածաւանդ կարողութիւն կը նշմարուի ի Քահանայն, խորհրդաւոր նշանը այսինքն անջնջելի հոգեւոր կնիքը որ ի ժամ ձեռնադրութեան կը դրոշմուի ի հոգի քահանայի, այնպիսի՞ իւր տպաւորութեամբ ի նա կը հաստատուի որ յաւիտեան անեղծանելի կը լինի։ Ի խորանի Հօր Աստուծոյ կը նուիրէ Քահանան սուրբ և անարատ Նշխարը որ ուրիշ բան չէ եթէ ոչ երկնային և աստուածեղէն, զոր կը նուիրէ ի քաւութիւն մեղաց իւր և համօրէն ժողովրդեան։ Մեր մարմնաւոր աչքերը ուրիշ բան չեն տեսներ եթէ ոչ հացի և գինւոյ տեսակներ, բայց մեր հաւատոյ աչքերը կը թափանցեն և այն տեսակաց ներքեւ կը տեսնեն զԱստուած, և մեր հոգին կը գոչէ, Աստուած, ահա՛ Աստուած։ Այս Աստուածն է որ Քահանայից ձեռօք մարմնացեալ, լեալ հնազանդ, պատարագեալ, զոհեալ հաւատացելոց կը բաշխուի միանալու համար, անոնց հետ հաղորդակցելու և այնու սրբացնելու զամենքը։ Այսպէս Քահանան նուիրելով խաղաղութեան և սիրոյ աստուածային զոհը՝ կը նուիրէ կոյր զաչացուցաց Հեղինակն արարածոց և կենաց վախճանը, և կը բանայ անոնց մրտաց աչքը, կը նուիրէ զօրութեանց աղբիւրը և անշօր կաղերը կը քալեն համարձակ, բորոտներուն և ախտաժէտաց բժիշկն և դարմանն, և այնու կը սրբուին. առանց որոյ՝ ո՛չ բժշկութիւն և ո՛չ փրկութիւն կրնայ գտնել տառապեալ մարդկութիւնը. «Եւ չիք այլով իւիք փրկութիւն». (Գործք 4. 12)։ Բայց չի մոռնանք որ Քահանան մատակարար է աստուածային իրաց, իսկ սրբազան իրաց հիմն ճշմարտութիւնն է և ճշմարտութիւնն ինքն բանն Աստուած է։ Քահանայն որ ընտրուած և սահմանուած է որդւոյն Աստուծոյ մարմինն և արիւնն նուիրագործելու նաեւ պաշտօնապէս ջամբել ժողովրդեան՝ քարոզութեամբ, Աստուծոյ խօսքերը։ Զի Քահանայից ըստ ետ երկնային Աւետարանչէն և Մշնջենաւորութեանց Հիմնադրէն. «Երթայք ընդ ամենայն աշխարհ, քարոզեցէք զԱւետարանն ամենայն արարածոց։» Այս առաքելութեան գործադրութենէն երբէք չ'կասեցան Քրիստոսի ճշմարիտ քահանայք, վրտանգներու ընդդառաջ կ'ելլեն անվեհեր արիութեամբ, կը յաղթեն կորովի քաջութեամբ խոչնդոտներու և դիւցազնական մահացուցմամբ աշխարհս ծագը կը դիմեն և բոլոր աշխարհի անկիւնները իւրենց աւետարանական ձայնի սուրբ արձագանգը կը լսուի. «Ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա և մինչեւ ի ծագս աշխարհի են խօսք նոցա։»

(Շարունակելի)

ՄԵԾ ԿՈՐՈՒՍՏ ՄԸ

Հ. ԱՐՍԷՆ ԱՑՏԸՑԵԱՆ

Դեռ քանի մը օր առաջ տիրաբօթ հեռագիր մը կը գուժէր մահը ծերունազարդ Աբբահօր։ Ասիկա անակնկալ մը չեղաւ ոչ մէկու համար, որովհետեւ յայտնի էր ամենուն անոր ծերութիւնը և հիւանդութիւնը, բայց և այնպէս ասոնք պատճառներ չեն որ այս կորուստը խորունկ ցաւով մը չի պատէր ամէն անոնց սիրտը, որոնք կը ճանչնային զայն հեռուէն կամ մօտէն և գիտեն այն ծառայութիւնները զորս մատուցած էր հայերէն լեզուի, հայ երաժշտութեան, գեղեցկագիտութեան, բանասիրութեան։ Ճշմարտապէս բազմակողմանի միտք մըն էր և ինքզինքը ամբողջովին նուիրած էր բոլոր այն գիտութեանց, որոնք աւելի կամ նուազ յարաբերութիւն ունին գրականութեան, լեզուին, գեղարուեստի հետ։ Եւ արդէն հանգուցեալ Աբբահօր ոչ սովորական հանճար մը ըլլալը չի՞ հաստատեր նաեւ սա պարագան թէ ան գիտեր 13—15 լեզուներ, բոլորն ալ իրարմէ տարբեր և որոնց ամենուն ալ հմուտ էր հիմնապէս։

Բնական է որ այս տեսակ բազմակողմանի հանճար մը չէր կրնար սահմանափակուիլ միայն մէկ նիւթի մէջ և պիտի չմերժէր զանազանութեան ովկէանը։ Վերջերս, Այտընեանի մահուան առթիւ, դիտողութիւններ եղան թէ ան իրմէ սպասուածը չէ ըրած և իբր թէ «Բնական Բերականութենէ» զատ ուրիշ գործունէութիւն չէ ունեցած։ Թողունք որ ասիկա սխալ է, եթէ նոյն իսկ Այտընեան «Բընական Բերականութիւնը» միայն հանած ըլլար, ասիկայ բաւական չպիտի՞ համարուէր անոր յիշատակին յաւերժացման։ Անպատճառ մատենադարաններ լեցնելո՞ւ է, որպէս զի իրմէ սպասուածը ըրած ըլլայ։ Մէկ գրքով հռչակաւոր եղողները սպառողաբար աւելի արժանիք ունին և անոնց համբաւը աւելի երկարաեւ է, մանաւանդ երբ նկատի առնենք «Բնական Բերականութեան» սովորական գործ մը չըլլալը. ինչ խուզարկութիւններ, ինչ քննութիւններ, ինչ աշխատութիւններ պէտք եղած են բարեյիշատակ Աբբահօր, որպէս զի կարենար իր սոյն գործը հրապարակ հանել։ Արդէն իր երկասիրութեան սկզբունքն իսկ յայտնի ապացոյց մը չէ՞ թէ Այտընեան սովորական միտք մը չէր։ Անանկ ատեն մը երբ աշխարհաբարի և գրաբարի կռիւները դեռ նոր սկսած էին հրապարակ նետուիլ, Այտընեան որ ոսկեդարեան գրաբարով սնած էր և գրաբարի խորունկ համութիւնն ալ ունէր, յանկարծ լեզուական նոր դաղափարներուն պաշտպան կը կանգնի և աշխարհաբարը ընդհանրացնելու, աշխարհաբարը հաստատելու առաջին ճիգերը կ'ընէ։ Ասոր պատճառը տեսէք ինչպէս կը բացատրէ ողբացեալ Աբբահօր համուտ կենսագիրը Հ. Գաբրիել Վ. Մէնէվիշեան.

«Այտընեան իբր իւր ժամանակին տաղանդաւորներէն մին, գիտցաւ զպնաղաղնել գեղեցկութիւնն ու օգտակարութիւնն իրարմէ. մանաւանդ թէ՝ օգտակարին և հարկաւորին մէջ խափր կը դնէր, նոյն իսկ այսպիսի կենսական խնդիրներու մէջ՝ որպիսի էր հայերէնի խնդիրն։ Այտընեան թաղուած գրաբարի հարուստ գանձուց մէջ աչքէ կ'անցնէր այն հարուստ ու թանկագին գոհարները, բայց սրամիտ մտօքն իսկոյն կրցաւ դատել, որ նո՛ր ժամանակի՝ նո՛ր լեզու կը պատչաճի, և գրաբարն իբր գրաբար լեզու, իբր սովորական լեզու, իբր — ընթացիկ դրամ պիտի չունենայ յարգ ու վարկ, և — անկարելի իսկ պիտի ըլլայ տալ վերատին ժողովրդեան մը բերանն այն լեզուն, որ շատոնց իսկ առ հարս յաւելեալ էր։»

Մեծ են նաեւ այն ծառայութիւնները զորս մատուցած է Այտընեան իբր դասատարակ և իբր ընդհանրական Աբբայ։ Մանաւանդ վերջին շրջանին մէջ է որ Այտընեան իբր սիրահար գեղարուեստներու կը զբաղի նկարչութեամբ և երաժշտութեամբ։ Այտընեան Հայ. Եկեղեցւոյ երգեցողութիւնները առաջին անգամ կանոնաւորեց և եւրոպական խաղերով գրի առաւ Զայնաւոր Պատարագին եղանակները և 1884ին մեծանուն բրօֆէսորի մը աչակցութեամբն միանգամ մատուցուեցաւ Զայնաւոր Պատարագը երաժշտութեամբ։ Հոս խօսքը կրկին կը ձգեմ Հ. Մէնէվիշեանի. «Ներկայից ոգեւորութիւնն և յուզմունքն պէտք էր անձամբ տեսնել, գաղափար մը կազմել կարենալու համար՝ սոյն երաժշտական Պատարագին առաջ բերած ազդեցութեան նկատմամբ։ Ներկայ օտարազգի եպիսկոպոսունք և վարդապետք յարատուս իսկ շարժած, «Այսպէ՞ս կը խորհէին Ոսկեբերաններ, կ'ըսէին, այսպէ՞ս կը զգային Ամբրոսիոսներ, և այսպէ՞ս անշուշտ հոգեղմայլ կը գեղգեղէին Հայ Ս. Հայրապետներ։»

Այտընեան՝ Միաբանութեան Հանդէսը կը հիմնէ, տպագրական նոր նոր գիրեր կը ստեղծէ և իր կեանքը կ'ըլլայ անդուլ գործունէութիւն մը։ Եւ վերջապէս իր խոր ծերութեան տարիքին մէջ կը մեռնի. և իր շուրջը կը բոլորուի ամբողջ համայնքի մը սէրն ու հիացումը և անոր յիշատակը կը մնայ յաւիտեան ամէն սիրտերու մէջ։

Ֆ.

ՊԱՆՏԸՐՄԱ

Յուլիսին 6ՆՃը քաղաք կիւնիւ, մահէլլի Էրմէնի-գաթօլիք մէքթէպլէրինին թէվզիի միւքեատթաթ ըէոմի՝ ճէմաաթին հոգեւոր Հովիւն Գեր. Յովսէփ Վ. ին թաղը ըիեասէթինտէ իճրա իտիլտի։ Հաղորդուն միեանընտա, գօմանտան ֆէրիգ բաշա հազրէթլէրիյլէ միրալայ պէյ, միլլի վէ ասքէրի գայմագամ պէյլէր հազարաթը վէ Տիւեունը ումումի վէ Ըէժի միւսիրլէրի պէյլէր, վէ սայր մէմուրիյնի հիւքիւմէթ վէ հօճա էֆէնտիլէր ալսը մէվգը էթմիշլէր իսի։

Սաաթ 5ՆէՀ զիյնէթէ պէտ օղունարգոտա, էվվէլա թալիպաթ թարաֆընտան

միութիւնը թեղանի խիլիպ, բայց-նոսա թերէննիւմ խիլէն մարը Համիսի՝ գաիմէն խութիմա խիլսի։ Պատէհու, էս-նիյէ վէ մէհամիսի հաղրէթի Շէրիեարիյի հալի նութգար, մանզում վէ մէնսուբ գասիսէ վէ մէգալէլէր իրատ օլունսու։

Միւքեաֆաթ ախզընա քէսպի խութի-գաղ եյլէէնլէրէ, քիթապ վէ միւնասիպ հէտիեէլէր թէրթիպ օլունմուշ օլուպ, իլք տէֆա բաշի միւշարիլէյհ թարաֆընտան վէ սըրասը իլէ տիկէր իւմէրա վէ մուրիյ-նի քիրամ վէ էպէվիյն թարաֆընան շա-կիրտանա թէսլիմ վէ պէօյլէճէ գուլուպի մասումանէլէրի թէսրիր գելընը։

Շակիրտանընն թիւրքճէ վէ ֆրանսըզճա-սա իպրաղ խոէկէլտիքլէրի սէլասէթ վէ թալագաթ՝ ճիւմլէ հաղրրունընն պաիսի մէտն ու սէնասը օլտու։ Հէլէ մէվգբի թէ-մաշանա վազ իթտիքլէրի բիէպլէրտէ, թէ-լէֆֆիւզ, աթվար ու անվալ վէ հարաս-քեաթտա նէ տէրէճէ թալիմ կէօրմիւշ օլտուգլարը՝ մէշհուտը տիտէի շիւքրան օլտու քի, մուալլիմ էֆ-լեր իլէ մուալլի-մէլէրինին իգտամաթը հասէնէ վէ միւթէ-վալիէլէրինին պու խուսուստա տախի մասրուֆ պուլունտուղու թէղահիւր խիեօր խի։

Միւհթէրէմ տավէթլիլէրէ շէրպէթլէր իքրամ խիլմէքտէ, վէ զիյնէթին իմթի-տատ իթտիկի միւտտէթճէ ինթիզամ ու նէզաքէթի քեամիլ իճրաի հիւքմ իլէ-մէքտէ խի քի, պու հալ, կէրէք բուհա-նիի միւմահիլէյհին վէ կէրէք Շիրինեան էֆ-նին ամալը ինթիզամբէրվէրիլէրինէ պաշգաճա պիր շէրէֆ ատտ օլունապիլիր։

Շակիրտանը՝ սիւզէնի իլէ իշլէմիշ օլ-տուգլարը էշեայը նէֆիսէ իշին թէրթիպ օլունմուշ օլան բիյանգօեա միւհթէրէմ տա-վէթլիլէր պիլ իշթիրաք, մէզքիւր մէք-թէպլէրէ պու սուրէթլէ խանէ վէրիլտի։

Իքմալը թահսիլ խոիպ, մէքթէպտէն չըգան Օր. Քոթօնեանընն՝ ըէֆիգէլէրինէ խութապէն գրաաթ իթտիկի վէտանամէ բէք միւէսսիր օլտուգտան պաշգա, Կ-Բաթրիգ ըիւթպ. Էմմանուէլեան էֆ. հաղ-ըէթլէրինէ գարշը քէնտիսինին վէ ըէֆի-գէլէրինին իհթիսասաթը նիյմէթշինասի-լէրինի պէեանտէ խութիմալ խլէտիկի լի-սանը պէլաղէթրէսան տախի չայեանը թիղ-քեար տըր։

Հասըլը եէվմի մէզքիւրտէ իճրա խիլէն շու զիյնէթ, հէմ մէզքիւր մէքթէպլէր միւտիրի Պարիկեան Գեր. Յովսէփ վար-դապետ, հէմ մուալլիմի եվվէլ Շիրին-եան էֆ. նէ, վէ հէմ տէ մուալլիմ Քոյը-լարա շէրէֆի կէթիրիր օլմազլէ, հաղրրուն՝ պէեանը մանզուղիեթլէ մուֆարագաթ իթտիկը։

Տօղրուսու, ասրը մէարիֆհասրը հաղ-ըէթի ճիհանպանիտէ, պէթֆալը վաթանընն թէրագգըսընա էղճան ու տիլ սարքը հիմ-մէթ ու մէսալ խլէէնլէր՝ ճիւմլէ մէարիֆ-բէրվէրան ու նիյմէթշինասանընն մաղհարը իհթիրամ ու թէպրիքեաթը օլտուգլարը պէտիի պուլունմաղին, աճիզլէրի տախի գալէն օլմասը խսէ, պարի գալէմէն վէ ճէրիսէի միւթէպէրէլէրի վասըթաթըյա, արզը թէշէքքիւրաթը սամիմանէեէ իճթի-սար, վէ ճիւմլէ իլէ պէեանը իհթիրամ խլէրիմ։

Կ. Բ. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

Պանարմա, 7 յուլիս 1902

ԽԱՐԻՃԻԷ

ՖՐԱՆՍԱ. — Շու էսնատէ Ֆրան-սատա բուհանի թարիգաթլար վէ պունլարընն աչմըշ օլտուգլարը երքէք վէ դըզ չօճուգլարը մէքթէպլէրի լէ-հինտէ վէ ալէյհինտէ ապիմ պիր հէ-եէճան հիւքմ խաիեօր։ Հիւքիւմէթ, Ֆրանսատա պուլունան քեաֆֆէյի բուհանի թարիգաթլարընն, բահիպ եա-խօտ բահիպէլէրէ մախսուս օլսուն, բուխսաթը ըէսմիէ ալմալարը, վէ պունտան ադտէմ գապալ խաիմիշ օլան դավանիյնի մախսուսէեէ թապի օլմալարը խուսուսընտա էվամիրի դաթիէ վէրմիշ օլուպ, պու էմրի գա-պալ իթմէք իսթէմէեէնլէրտէն պիր թագրմը՝ Ֆրանսաեը թէրք իթտիքլէրի հալտէ, տիկէրլէրտէն պաղըլ-ըը՝ էմրի մէգքիւրէ մուվաֆագաթ կէօսթէրմիշլէր, լաքին մուվաֆագաթ իթմէեէնլէրէ, շիմտիէ գատար պիր շէյ տէնիքմէմիշ իսէ տէ, զալիպա պու պապտէ հիւքիւմէթճէ թայեին օլուն-ան մէօհլէթ խիթամ պուլմուշ եա-խօտ պուլմագ իւզրէ օլմուշ օլտու-ղունտան, պու կիունլէրտէ մէսէլէ եէ-նիտէն քէսպի շիտատէթ վէ էհէմիյ-եէթ իյլէմիշ տիր։ — Եէնի գանունը գապալ իթմէք իսթէմէեէն թարի-գաթլարընն Ֆրանսատան չըգմալարը-նը վէ մէքթէպլէրինին գաբաթըլ-մասընը էկերչի իլթիզամ խէն Ֆը-րանսըզլար պուլունուեօր իսէ, պու թէտպիրէ գարշը պէեանը էֆքեար վէ թէէսսիֆ խէնլէրին տէ միգ-տարը բէք չօգ տուր։ Պու սոնրաքի-լէր իշինտէ Մ. Ֆրանսուա Գօբէ, մէ-պուս Մ. Լը Բօլ, պէլէտիէ ազասըն-տան Մ. Կասթոն Մէրի, գոնթ Իւր-պէն տը Մայեէ, բահիպ Բատիւ-բա՝ վէ էմալի կիպի մաարուֆ վէ միւթէպէր զաթլար տախի պուլունմագտա տըրլար։ Հաթթա կէչէն կիւն Բարիստէ պիր մէքթէպին թէվզիի միւքեաֆաթ զիյնէթի միւնասիպ-թիյլէ Մ. Ֆրանսուա Գօբէ՝ իրատ իլ-լէտիկի պիր նութգատա, բուհանի թա-րիգաթլար հագգընտա իթթիխազ օ-լունան թէտապիրէ գարշը բրօթէս-թօ իմմիշ տիր։ Վագտա զիյնէթին խութամընտա տիշարը չըգըլտըզընտա, վագը օլան նիւմաիշ իւզէրինէ խիմ-լերի զիքր օլունան զաթլար զապը-թաճա տէրտէսթ խիլմիշլէր իսէ տէ, սոնրատան սալը վէրիլմիշլէր տիր։ Պու վաղրատան սոնրա տիկէր պաղը նիւմաիշլէր թէքրար իթմիշ, վէ բու-հանի թարիգաթլար լէհինտէ վու-գուա կէլէն պու նիւմաիշլէրէ իշթի-բաք խանէլէր իշինտէ գատընլար պա-խի պուլունմուշլար տըր։ Բարիս սէր-բիսգօբսը՝ ըէիսի ճիւմհուր Մ. Լու-պէեէ պիր բրօթէսթօնամէ թագտիմ էյլէմիշ տիր։

Հասըլը շու էսնատէ Ֆրանսատա ճէրէեան խանէն իշպու ահվալ՝ թէ-էսսիֆլէ զաղէթալարտա օգունմագ-տա տըր։ Պիթիւն Ֆրանսատա տա-խիլէն վէ խարիճէն բէք չօգ խըզ-մէթլէր իթմիշ, եվլասը միլլէթին թալիմ ու թէրպիեէսինէ ըէհպէր օլ-մուշ վէ վաթան ու միլլէթէ նիչէ նի-չէ իւլէմա, իւքէլա վէ գահրաման զապիթլէր եէթիշիրիլմէսինէ ճան-սիբէրանէ չալըշըզը կիպի, խարիճէն տախի Ֆրանսանընն շան ու հայսիեէ-թինի իլա իթմիշ օլան բահիպ վէ բահիպէլէրին, հէման պիթիւն Ֆը-րանսատա թէվզիճիւհիւ ումումիյի գաղանմըշ օլտուգլարը տէրքեար օլ-մասըյլա պէրապէր, հագգլարընտա ըէվա կէօրիւլէն մէզքիւր թէտպիր վէ մուամէլէ, մահվա ախիրէն բուհանի թարիգաթլար հագգընտա հիւքիւ-մէթճէ գապալ խաիմիշ օլան պիր դանունատան նէշէթ իթմիշ տիր։ Շու գապար քի, միւմանիլէյհիւմ բահիպ վէ բահիպէլէրին համիյեէթի վաթա-նէպէսի միւսելլէմ օլտուղու հալտէ, պու պապտէ թարաֆլարընտան զու-հուրա կէլէն միշքիլաթ վէ եախօտ թէրէատիւաիւն հիքմէթ վէ մահի-եէթի հէնուզ լաբգըյլա անլայըլա-մամագտա տըր։ Անճագ հէր հալտէ պու իշէ պիր հիւանի նէթիճէ վէրիլ-մէք իւզրէ, Ֆրանսաճա լաղըմ օլան էֆքարը իթիտալբէրվէրանէնին պու-լունաճաղը գավիէն մէմուլ տըր։

*** Պու մէսէլէ հագգընտա Ֆը-րանսըզ զաղէթալարընտա օգունան մալիումաթա նէզարէն, չըգան բազար կիունիւ Բարիստէ, բուհանի թարի-գաթլարընն խարէ իթաիքլէրի մէք-թէպլէրին էքսէրիսի, պիւեիւք պիր հատիսէ վուգու պուլմագտըզընն գա-բաթըլմըշլար տըր։ Իշպու մէքթէպլէր-տէքի բահիպէլէր՝ գանունա իթաա-թէն մէքթէպլէրի գաբաերպ, մա-նասթըրլարընա չէքիլմիշլէր տիր։ Պու սուրէթլէ Պլուտտա 65, Շէրպուր վէ Կրընօպլըտտա 90, վէ տիկէր պաղը մա-հէլլէրտէ պիր խայլի մէքթէպլէր՝ պաշ վէքիլ Մ. Դոնպուն թահրիրաթը ու-մումիեէսի մուճիպինճէ գաբաթըլմըշ-լար տըր։ Պաղը եէրլէրտէ էհալի, բա-հիպէլէրին կիթտիքլէրինի կէօրմէք-լէ, «Եաշասը՞ն բահիպէլէր» տէյի նի-սա իթմիշլէր տիր։ Պա խուսուս Պը-ըէսթ ըսթասիօնընտա, Սէնթ-Էսբրի թարիգաթը բահիպէլէրինին էտնաի մուֆարագաթընտա, էհալի, «Եաշա-սը՞ն բահիպէլէր» տէյի նիսա իյլէմիշ-լէր տիր։ Տիկէր թարաֆտան բահիպէ-լէրին ավտէթինի խսթիտա իթմէք իւզրէ միւթէատտիտ արզուհալար իմզա խաիլմէքտէ՝ տիր։ Սէն-է-Մարն-ատա տախի 30 գատար մէքթէպ գա-բաթըլմըշ տըր։ — Ըէիսի վիւքէլա Մ. Գոնպ՝ իշպու մէքթէպլէր մէսէլէսի միւնասիպէթիյլէ հէր սապահ բէք չօգ մէքթուպ ալմագտա տըր։ — Թան զաղէթասը, պու պապտէ պէր վէճ-հի ախի եաղմըշ տըր։ «Մէճճանէն շակիրտան գապալ խտէն եիրմի պէշ պին մէքթէպլէրին գարանմասընը հիւքմ խտէն Մ. Դոնպուն թահրիրա-թը ումումիեէսի, թէքմիլ Ֆրանսա-տա թէէսսիւրի ապիմ հասըլ իթմիշ տիր։ Պու իսէ թապիի տիր։»

*** Բարիստէ Դաթօլիք մէհաֆիլին-տէ բիվանէթ օլունտուղընա կէօրէ, Բաբա հաղրէթլէրի եագընտա պիր թահրիրաթը ումումիէ նէշը խաէրէք, բուհանի թարիգաթլարա միւթէալլիգ գանունը Ֆրանսատա սուրէթի իճ-բասընա գարշը բրօթէսթօ խտճէք տիր։ Պու թահրիրաթ նէշը օլունուր օլունմաղ, Ֆրանսըզ բահիպ վէ բա-հիպէլէրիյլէ թարաֆտարլարը, գանուն տահրէսինատ չէտիտէն բրօթէսթօ իթմէք իւզրէ պիւեիւք միթինկլէր ագտ խաէճէքլէր, վէ միւնթէխիպլէ-րին գարշըսընտա մէսէլէյի գուվվէթ-լիճէ միւտաֆտա իյլէեէճէքլէր տիր։ Բատիգալար, մէսէլէնին ալտըզը պու չիտատէթլի չէքլտէն մէմնուն տըրլար։

Զըգան սալը կիունիւ պիր չօգ բա-հիպլէր վէ բահիպէլէր՝ Բարիստէն մուֆարագաթ իյլէմիշլէրտիր։ Հաղըր պուլունան քիւլիեէթլի էհալի՝ ըէ-հապիյն լէհինտէ թէվզիճիւհքեարա-նէ նիւմաիշլէր իթմիշլէր տիր։ Ամբը բօլիսլէր նէզարէթ խաիպ, խալգը տաղրթմըշլար տըր։ Էլիզէ թարաֆը-տա բուհանիլէր լէհինտէ վուգուի գարարլաշտըրըլմըշ օլան պիր իճթի-մա մէն խաիլմիշ տիր։

Բէիսի վիւքէլա սապրդ Մ. Մէլին վէ Գաթօլիք ֆըրգասը ըէիսլէրինտէն գոնթ տը Մէօն, նէշը իթտիքլէրի պիր պէհանամէտ տիեօրլար քի, «Պիւեիւք պիր ֆէնալըգ իճրա խիլ-սի։ 2500 մէքթէպ գաբաթըլը։ 15 պին շակիրտան սօղագտա գալը, վէ 5000 մուալլիմ իլէ մուալլիմէ տէ թարա խիլէրէք, եէվմի թէպայիշ-լէրինատէն մահրում խիլսի։ Պու՝ ինսանիեէթէ վէ հիւրրիեէթի գա-նունիեէճ գարշը պիւեիւք պիր տաբ-պէ տիր։ Իմմի, թաագիպ օլունան բուհանիլէր վէ մուալլիմլէր իլէ շակիր-տան հագգընտա պիր չարէ սիւշիւ-նիւպ, քէնտիլէրինէ եարաբմ իթմէք իչին, պիլճիւմլէ Ֆրանսըզլարընն իթ-թիֆագ իթմէլէրի լազըմ տըր։»

ԳԱՐՏԻՆԱԼ ԼԷՏՕԳՕՎՍՔԻ. — Վէ-ֆաթը թէլէկրաֆլա խապէր վէրիլէն Բրօբականտա մէճլիսի ըէիսի Գար-տինալ Լէտօգօվսքի՝ 1822 հոկտ. 29 տա Կօրգ շէհրինտէ տօղմուշ, վէ 1875 մարտ 15տէ Գարտինալ օլմուշ տուր։

Գոնթ Միշէլիսլաս Լէտօգօվսքի՝ պիւեիւք պիր խանէտանա մէնսուպ, ալիմ պիր բուհանի օլուպ, Ալմանիա-տա սէրբիսգօբսա օլտուղու զէման, բրէնս Պիզմարգըն բուհանիլէրէ մախ-սուս չըգարտըզը եէնի գանունընտա գարշը ֆէվգէլատէ ուզրաշմըշ, վէ պու միւնասիպէթլէ 1874 փետր. 3 տէ հապս խիլիպ, 1876եա գատար մահպուս գալմըշ, վէ պու վագտա՝ քէնտինին պիւեիւք շէօհրէթ գաղան-մասընա վէսիլէ օլտուղու կիպի, Գար-տինալլըգ բաեէսի տէ օլ վագտթ էօհաէսինէ վէրիլմիշ տիր։

Միւմանիլէյհ, Ամերիգանընն Գոլմ-պիա ճիւմհուրիեէթինատէ տախի Բա-բալըգ վէքեալէթինի էյֆա իթմիշ, վէ էտնաի մէմուրիեէթինատէ, խսմի բէք չօգ սէօյլէնմիշ տիր։ Վագտա Գարտ. Լէտօգօվսքի՝ Ֆրանսատա բէք տէ տօսթ օլմասընը ըիվանէթ օլու-նուեօր իսէ տէ, էն զիեատէ բրէնս Պիզմարգա մուխալիֆ օլտուղունան, Ալմանիաեը թէրքլէ Բօմաեա ավտէ-թինատէն սոնրա պիլէ, օ պիւեիւք պաշ վէքիլէ գարշը հարաքեաթտան կէ-րի տուրմամըշ, լաքին շուրասը մա-լիմ օլմագ կէրէք տիր քի, տախմա Քիլիսէնին շէրէֆ ու մէնաֆիինի քէն-տիսինէ մէպտէ իթթիխազ խլէմիշ, վէ մուխալիֆէթի վագրասը՝ մահզա օ մէնաֆիէ մուզահիր կէօրսթէրիլիր թէշէպպիսլէրատէն նէշէթ խլէմիշ տիր։

Հասըլը Գարտ. Լէտօգօվսքինին՝ Բրօբականտա մէճլիսի կիպի մուհիմմ պիր հէյեէթէ ըէիս թայեինի, վէ մէճլիսի մէզքիւրէ իհալէ խիլմիշ օ-լան մուհիմմ իշլէրին ուզուն միւա-տէթ զարֆընտա հիւսնի ըույեէթի, քէնտիսինին իգթիտար վէ էհլիեէ-թինի իսպաթ իթտիկի ճիհէթլէ, վէ-լեվ 80 եաշարընտա օլսուն վուգուի վէֆաթը՝ Գարտինալլար հէյեէթին-ատ պիր աչրգ պրագմըշ տըր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ. — Ինկիլթերրա Մէճլիսի մէպուսանընտա աղատան Մ. Կիպսընը՝ Ֆրանսա, Իսբանիա վէ Ի-թալիա հիւքիւմէթլէրի պէրինա՝ Լաթին գավմարընա մախսուս պիր իթթիհատ թէշքիլ խաիրմէքտէ պու-ղունա տաիր Ինկիլիզ հիւքիւմ-թինին խապէրի օլուպ օյմատըգընը սօրմուշ, վէ խարիճիէ միւսթէշարը Լօրտ Գրանվօրն՝ օլ պապտէ հիւ-քիւմէթին պիր կէօնա մալիումաթը օյմատըգընը սէօյլէմիշ տիր։

*** Ինկիլթերրա եէնի պաշ ֆի-քիլինին Ֆիլհալմ մուհաֆազաքեար-լարը Գլիւպիսինին աչըմասը միւնա-սիպէթիյլէ իրատ իյլէտիկի նութգ՝

Ինկիլիթերրատա վէ Էվքօբայը պէրրիտէ հէման պիլճիւմլէ միլիթէպէր զաղէթալարա սէրմաեէ օլմուշ տուր։ Մ. Պալֆուր, պու նութգընտա, լօրտ Սալիզպըրիինին, միւքէմմել պիր սուլհ ու սաաիշ զէմանընտա ալէմը սիեասիտէն չէքիլտիկինի, վէ քեաֆֆէյի տէվլէթլէր իլէ Ինկիլիթերրանըն միւնասէպաթը պէրքէմալ օլտուղունու պէեանտէն սոնրա, չէօյլէ իլավէ իթմիշ տիր։ «Պաղը միլլէթլէր, հարպ էմնասընտա Ինկիլիզ միլլէթինի վէ օլտուսընը մուախէղէ, վէ պաղըլարը տա պիգի թահգիր էյլէմիշլէր տիր։ Լաքին պու եօլտա խուսուսէթլէրին խիթամ պուլմուշ օլտուղունու մէմուլ իտէրիզ։»

ԶԻԵԱՐԷԹԼԷՐ.— Իթալիա գրալընըն սեպաստէ Բարիսի զիեարէթ իտէճկի խապէրի՝ Բօմատա վագրթսըզ ատսը օլունուեօր։ Բէսմի Թրիպունա զաղէթասը տիեօրքի, գրալ Էմմանուէլ՝ Պէրլինի զիեարէթ իթտիքտէն սոնրա, 1902տէ պաշգա զիեարէթ իթմէճէճէք տիր։ Գրալըն Պէրլինի զիեարէթի էնտատ, իբի Իթալիա զըրհլըսը Քիլ լիմանընա կիտէճէքլէր տիր։

*** Ավթրիա իլէ Մաճարիսթան պէյնինտէ մուալլագ պաղը մէսէլէլէր իւզէրինէ իճրաի միւզաքէրէ իթմէք իւզրէ, Ավթրիա խարիճիէ նազըրը իլէ Ավթրիա վէ Մաճար պաշ վէքիլէրի Իշլ շէհրինտէ պուլուշաճագլար տըր։ Իմբէրաթօր տախի չու էնատէ շէհրի մէզքիւրտէ պուլունուեօր։

ՍՕՆ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ.— Բարիս. Պուկիւն Կրընէլտ՝ բահիպլէր լէհինտէ նիւմայէլէր վուղու պուլուպ, պաղըլար տէրտէսթ իտիլմիշ տիր։

Բարիս.— Բաբա հազրէթլէրինին՝ բուհանի թարիգաթլար լէհինտէ թէվասիւթ իտէճէկի շայեանը թասարդ օլունտուղու թագտիրտէ, պու թէվասիւթիւ գապուլ իթմէեէճէկինի Ֆրանսա հիւքիւմէթի պէեան էյլէմիշ տիր։ — Թէրագգբէրվէրան մէպուսլարը՝ բուհանի թարիգաթլարա մախսուս մէքթէպլէրին գաբաթըլմասը միւնասիպէթէյլէ Գոնպ գապինէսինի իսթիճվապ իտէճէքլէր տիր։ Պու պապտէ հիւքիւմէթի իսթիճվապ իթմէք վազիֆէսի՝ Մ. Բիպօեա իհալէ զըլընմըշ տըր։

Լոնտրա.— Գրալ Էավարտըն ահվալը սրհհէսինէ տաիր շայի օլան պէապինանէ բիվաեէթլէրին ասլը օլմաեէպ, Ֆինէնշըլ Նիուզ զաղէթասը պու շալեալարը պօրսաճըլարըն տէսիսէլէրինէ համլ իտիեօր։

ԲԱԹՐԻԳԽԱՆԷ ՀԱՎԱՏԻՍԻ

Բրօբականտա մէճլիսինին բէյսի Գարտինալ Լէտօգովսքինին վէֆաթը միւնասիպէթիյլէ բիւթպ. Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրի թարաֆընտան հաշմէթլու Բաբա հազրէթլէրինէ քէշիտէ օլունան թաազիեէթի հավի թէլէկրաֆա ճէվապէն, Վաթիգանընն ումուրը խարիճիեէսի նազըրը գարտինալ Բամբօլա թարաֆընտան, օլ պապտէ Բաբա հազրէթլէրինին թէլէքքիւրլէրիյլէ պէրապէր, կէրէք Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրինէ վէ կէրէք ճէմաաթա բէտէրանէ օրհնութիւնլարը պա թէլէկրաֆ թէպլիղ վէ իշար իտիլմիշ օլտուղու՝ թարաքիմրդա խապէր վէրիլմիշ տիր։

*** Եարընն Ս. Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսինտէ մէրհում Այտընեան Արսէն Արքեպիսկոպոսընն իսթիրահաթը բուհու իչին, Կ-Բաթրիգ բիւթպ. էֆ. հազրէթլէրի հազը օլտուգլարը հալտէ, Ատանա բիսգոբոսը Թէրզեան Արհ. Պողոս Գերապայծառ թարաքընտան թագտիս օլունաճագ Զայնաւոր Պատարագ իլէ օգունաճագ բահմէթ տուալարընը զաեէթ մութանթան, վէ միւթէվէֆանընն չան ու իթիպարընա լաեզգ սուրէթտէ իյթասը իչին, Վիէննա Մխիթարեան թարիգաթընն Տէրիսաատէթ աղալարը թարաքընտան հէր կէօնա սայ ու զայրէթ տիրիլ իտիլմէեօր։ Պու իսէ, քէնտիլէրինին պիր վազիֆէյի մուգատասէսի օլարը կիպի, գաար ու գրյմէթ թանրեան էրպապը համիյեէթճէ տէ, եարընքի զիմէթի բուհանիեէտէ հազը պուլունարագ, միւթէվէֆա հագգընտա իյթաի հիւրմէթ իթմէք պիր վաճիպէի մէգատիրշինասի օլտուղունտան, հէր արընքի միլլէթիմիզ էֆրատը միւթէպէրէսինին իչպու վազիֆէնին իյթասընտան կէրի տուրմատաճագլարը գավիէն մէմուլ տըր։

*** Վիէննա զաղէթալարընտա օգունտուղունա կէօրէ, մէրհում Արքեպիսկոպոս՝ յուլիս 18տէ մանասթրընն Մաուէր նամ քէօյինէ, թէպտիլի հավա իչին կիթմիշ օլտուղու հալտէ, օրատա ֆիւճճէթէն վէֆաթ իթմիշ տիր։ Ճէնազէ ալայընն տիւն էօյլէտէն սոնրա իճրասը մուգարրէր իտի։ Թաազիեէթի հավի կէլէն բէք չօգ թէլէկրաֆնամէլէր իչինտէ, չու էնատէ Իշլտէ պուլընան Ավթրիա իմբէրաթօրընն աթիտէքի թէլէկրաֆը տախի պուլունմուշ տուր. «Թարիգաթընն, ումումի Արբահայրը Այտընեան Արսէն Արքեպիսկոպոսընն վուգուի վէֆաթընա տիւշար օլտուղու զայը միւքէտտիրէ՝ անսամիմ իյթիրաք իյլէրիմ։»

*** Էրմէնի բաթրիկի Ամեն. Օրմանեան Սրբազան՝ տիւն Բաթրիգխանէեէ կիթմէմիշ տիր։

Ի հանգիստ Հոգւոյ Հանգուցեալ

ԱՐՀԻԱՊԱՏԻՒ ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ

Հ. ԱՐՍԷՆ Վ.Ի ԱՅՏԸՆԵԱՆ

Արքեպիսկոպոս Սաղամինայ, Ընդհանրական Աբբայ Մխիթարեան Միաբանութեան Վիեննայ, Նորին Սրբութեան Քահանայապետին Առտնին Թագադիր եւ Հռոմայ Դահուն Առաջնութեակաց, Կոմս Հռոմայ, Պատուեալ Օսմ. Կայս. Գ. Մէճիտիէ պատուանշանով, Աւստր. Կայս. Ֆրանց Եօզէֆ Կարգին Մեծ-խաչովը, Վարդապետ Աստուածաբանութեան, Յոբելեար եւայլն

որ հանգաւ ի Տէր ի Վիեննա, յ8/21 Յուլիսի, 1902 :

Առաջիկայ Կիրակի, 14/27 Յուլիս, ժամը 3ին (ը. բ.), հանդիսական Պատարագ պիտի մատուցանէ՝ Ս. Յ. Ոսկեբերան եկեղեցին (ի Թագսիմ), Արքեպիսկոպոս. Գերապայծառ Պողոս Թերզեան, Եպիսկոպոս Ատանայ, ի ներկայութեան Ամենապատիւ. Գերերջ. Հոգեւոր Տեառն, Պողոսի Պետրոսի ԺԱ. ի, Կաթողիկոս-Պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ, որ եւ պիտի կատարէ Հոգեհանգստեան Պաշտօնը :

Կը հրաւիրուին ՅՅ. Քահանայք, ազգականք, ծանօթք եւ բարեկամք Արքեպիսկոպոս. Հանգուցեալին եւ Մխիթարեան Միաբանութեանս, ներկայ գտնուիլ եւ աղօթել Գեր. Հանգուցեալին հոգւոյն համար :

Բանկալթի, 10 Յուլիս 1902

ՏԱԼԻԼԻԷ

Տիւն սէլամլըգ ալաեընը սէյր իթմէք իւզրէ, տաիրէի մախսուսէտէ Ալմանիա մալահաթկիւզարը, Սրբպիա սէֆիրիյլէ իւչ գըզը վէ զէվաթը սաիրէ հազը պուլունուպ, իճապ իտէնլէր՝ պիլ վասրթա նաիլի իլթիֆաթը Շէհրիեարի օլմուշլար տըր։

—Բեազրախանէտէն կէթիրիլէճէք սուեա մախսուս օլուպ, Նիշան-թաշընտա վէ Թագսիմտէ մէրմէրտէն եարըլաճագ չէշմէլէրին ինշաաթընա քէմալը կէրմի իլէ տէվամ օլունմագտա տըր։

—Եումուրճագ իլլէթինին հիւքմ իթթիկի մահէլլէրտէն կէլէն վարօրլարըն ըրխթըմա եանաչտըրըլմամասը խուսուսընա իրատէի սէնիէ սրտուր իյլէմիշ տիր։

—Ատաքիրի Շահանէ իչին Մաճարիսթանտան 900տէն զիատէ աթ կէթիրիլմիշ, վէ տիւն սէլամլըգ ալայընտան սոնրա մէզքիւր աթլար՝ Զաթը հազրէթի Բատիշահինին տահիրէի ֆախիրանէսի էօնիւնտէն կէչիրիլմիշ տիր։

—Մօնթէօր զաղէթասը՝ Բուս գումբանիասընա մէնսուպ պաղը վաբօրլարընն՝ Տէրիսաատէթ ըրխթըմլարընա եանաչմանա պաշլատըղընը եազըեօր։

—Պուեիւք-սատատա Բում եէթիմխանէսինէ թահվիլ օլունաճագ օթէլ մէսարիֆի իչին Մատամ Էլէնի Զարիֆի՝ 1700 լիրա տահա վէրմէյի թէահիւտ իյլէմիշ տիր։

—Զիրաաթ նէզարէթինէ կէլէն թէլէկրաֆլարտան՝ վիլաեէթլէրտէ պու սէնէ մէզրուաթըն ահվալի պէր վէճճի աթի օլտուղու անլաշըլըբեօր. Էրզրումտա մէզրուաթ ֆիվգէլատէ պէրէքէթլի օլմուշ տըր։ Սէլանիք, Էսքիրնէ, Պրուսա, Էնգարէ, Գոնիա, Ատանա, Իզմիր, Սուրիէ, Պէյրութ վիլաեէթլէրիյլէ Իզմիտ վէ Գուսսը շէրիֆ սանճագլարընտա չօգ էյի. Գոսովա, Մանասթիր, Շգոտրա, Եանիա, Գասթէմոնի, Տիարպէքիր, Հալէպ, Ճէզաիրի Պահրը Սէֆիտ վիլաեէթլէրիյլէ Զաթալճա սանճաղընտա օրթա տէրէճէ էյի։ Պիթլիս, Մամուրէթ իւլ Ազիզ, Թարապլուսը Ղարպ վիլաեէթլէրիյլէ Պիղա սանճաղընտա զայրը քիաֆի հալտէ օլուպ, Մուսուլ, Պաղտատ, Պասրա, Հիճազ վէ Եէմէն վիլաեէթլէրի մէզրուաթը հագգընտա իսէ, հէնուզ մալիւմաթ ալընմամըշ տըր։

—Տէրիսաատէթ Թիճարէթ Օտասը Նիզամնամէսի ահքեամընճա, թիւճճարընն աէօրթ սընըֆ իւզէրինէ վագը օլան թէէտիեաթը՝ վիլաեէթլէրտէ պուլունան թիւճճարա աղը կէլտիկինտէն, պունլար իսիմլէրինի մահէլլի Թիճարէթ Օտալարընա գայտ իթթիրմէմէքտէ տիրլէր։ Թիճարէթ նէզարէթի՝ պու սուրէթլէ Թիճարէթ Օտալարընն լաղըմը վէճճէլ թէչքիլ օլունամասընընաղարը տիգգաթա ալարագ, մէզքիւր թէէտիեաթ ագէլէրինին՝ վիլաեէթ իտարէ մէճլիսլէրի թարաֆընտան թայինն օլունմասընը գարարլաշըրմըշ տըր։

—Տէրիսաատէթ Թիճարէթ Օտասը՝ սարրաֆլար քէթխիւտասընընն պիր խթիտասը իւզէրինէ, կէօմրիւքլէր իլէ մուամէլէլէրի օլան սարրաֆ, միւթէահիւտ վէ տէլլալարընն չահատէթնամէլէրի՝ Թիճարէթ Օտասընա ահտ օլտուղունտան, եէնի էսնաֆ քէթխիւտասընընն տօղրուտան տօղրու չահատէթնամէ վէրէմէկէճէկինի պիլտիրմիշ տիր։ Բէյֆիեէթ Շուրաի տէվլէթէ իհալէ զըլընմըշ տըր։

—Օսմանլը պանգասը՝ Հիճազ տէմիր եօլունընն ինշասը իչին 324,000 ղշ. իսանէ վէրմիշ տիր։ Պու մէպլաղընն նըֆսը պու սէնէ, վէ նըֆսը տիկէրի կէլէճէք սէնէ թէէտիէ օլունաճագ տըր։

—Իթալիա սէֆարէթի մալահաթկիւղարը՝ բէնէդէնպիհ կիւնիւ Պապը Ալիտէ Խարիճիէ նազըրը հազրէթլէրիյլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

—Իթալիա սէֆարէթի՝ Թարապլուսը Ղարպտա եէնի Իթալիա ժէնէրալ գոնսոլոսը գօյմուշ օլտուղու սանտրգճատա հրֆզ իթտի։ Սիւտանասընա կիթտիկի զէման զաթէն ֆիսթանընը թէպտիլ իթմիշ օլուպ, բէք տէ եէնի օլմասան սիեահ գաշմիրտէն պիր ֆիսթաճ կիեէնմիշ իտի։ Մէրգումէ՝ օ հալիյլէ այնաեա պագարագ,

—Պէօյլէ էյիեիմ, տէտի։

Էօյլէեէ եարըմ սաաթ գալարագ, պիր խըզմէթքեար կէլիպ, բէտէրի թարաֆընտան մէզպուրէյի սալօնա տավէթ իթտի։

Տէրհալ կէնճ գըզ եիւզիւնիւ երգաերպ, վէ միւմքին մէրթէպէ հէեէճանընը թէսկին իտէրէք, սալօնա կիթտի։

Օլ էսնատէ ժօրժ տը Սանթընէյ կէլմիշ օլուպ, գայրն բէտէրի օլաճագ իլէ կէօրիւշիւեօր իտի։

Գըզընն եիւզիւ մահղուն օլտուղու հալտէ, Մ. Բագլօ, պիլաքիս քէյֆիլի իտի։

Մարթա.— (սալօնա կիրտիկինտէ.) Սապսահ խայր բէտէր, սապսահ խայր միւսիւ ժօրժ, տէտի, վէ էլինի տէլիգանլըեա ուզաթտը։

Ժօրժ, թէաճճիւպ վէ էնտիշէ իլէ մէրգումէնին էլինի թութուպ սրգտը, վէ նիշանլըսընընն ալընը պուս իթմէք իւզրէ էյիլմէսինտէ, մէրգումէ գարշը կէլմէտի։

)(12)(

ՊԱՊԱ ԲԱԳԼՕՆՈՒՆ ՄԻԼԻՕՆՈՒ

Լաքին Մարթա՝ հէր չէյի պիլմէք իսթէտիկի հալտէ նէ՞ եաբապիլիր իտի։ Կէնճ գըզընն՝ բէտէրինին հարաքեաթընը թագպէհ իթտիկինի սիւտանա անլաեօրտը, ֆագաթ քէտէր ու մէյեուսիեէթինին տէրէճէսինի պիլմէտիկի կիպի, նէթիճէսինի ահ քէնդի իտէմեեօրտը։

Պիր աղ սոնրա Մարթա, միւքէտտէր պիր հալ իլէ պաշընը գալտըրըպ,

—Թէնէքքիւր իտէրիմ, սիւտանա, տէտի։

—Օ՛հ, խայր, Թէնէքքիւր իթմէ, գըզըմ, տէյի պէեան իյլէտի մէզպուրէ։

—Հէր չէյի չիմտի պիլիրիմ. պաշգա սօրաճաղըմ գալմատը։

—Մա՛րթա, կէօզլէրին պէնի գօրգութուեօր. նէ՞ եաբաճագսըն, գըզըմ։

—Նէ եաբաճաղըմը եագընտա անլարսըն, սիւտանա։

Պատէհու Մարթա, աեաղա գալգըպ, իհթիեար գարընընն իբի էլլէրինի սըգտը, վէ մուհիպպանէ տէրաղուշ իթտիքտէն սոնրա, էվտէն սիշարը չըգտը։

Մարթիւրէն Բագլօ, հէր սապահի տէվրինտէն հէնուզ ավտէթ իթմէմիշ օլտուղու հալտէ, Մարթա էվէ կէլէրէք օտասընա չէքիլտի։

Մէզպուրէ, եօրկուն հալ իլէ պիր իսկմէլէտէ օթուրտուղտան սոնրա, ուղուն միւտտէթ տալկընն գալտը։ Սինիրլէրինին զաեէթ գապարմըշ օլմասընտան գալպի չիտտէթլէ չարբմագտա վէ արասընրա ահ ու էնինլէր իթմէքտէ իտի։

Պիչարէ՝ զաեէթ պէտպախթ օլտուղունու հիսս իտէրէք, էօլիւմիւ՝ եաշամագտան պէն տէֆա էվլէա ատտ իյլէմէքտէ, վէ քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի.

—Նիհաեէթ բէտէրիմին պու շաշըլաճագ սէրվէթինին սըրրընը անլատըմ։ Տիկէրլէրին ֆէլաքէթինի պիհնսաֆանէ տուի իսթիմալ իտէրէք, քէսպի սէրվէթ իթմիշ։ Պէն՝ թահգիրլէ եաու իտիլէն վէ տէհշէթ ու նէֆրէթլէ քէնտիսինտէն եիւղ չէվրիլէն պիր ատէմին, պիր թէֆէճէնին գըզը պուլունուեօրըմ։ Նէ՞ պէտպախթլըգ պէօյլէ պիր ատէմին գըզը օլմագ...։ Այլգլարըմ պաշգասը թարաքընտան վէրիլէրէք, մէքթէպէ գոնուլմուշըմ. հէր նէ սարֆ իթմիշ իսէմ, պէտտուալը վէ չալընմըշ պիր բարատան իթմիշիմ։ Անլըգլարընտան աղլաեան, էսկի վէ եամալը էլպիսէլէր ալթընտա սօուգտան տիթրէեէն զէվալը էօքսիւզլէրին էքմէյինի եէեօրում. անլէրին գըշլըգ օտուն վէ քէօմիւրլէրի օլմատըզը հալտէ, պէն, չու չըմինէտէ եանան աթէշին գարշըսընտա ըսընեեօրում։

Մարթա, հէեէճանը ազիմ իլէ աեաղա գալգմըշ օլուպ, օտանընն իչինտէ իրի ատրմլար իլէ եիւրիւմէքտէ իտի։

—Էվվէթ, էվվէթ, պու տէհշէթլի չէյ տիր. կիեինտիկիմ էլպիսէլէր պիլէ պէնիմ տէյիլ տիր, տէտի եիւքսէք սէսլէ, վէ կէօզլէրի պիր այնաեա թէսատիֆլէ,

—Էյ պու միւճէվհէրլէր, գուլաղըմտաքի քիւրէլէր, բարմաղըմտաքի եիւզիւք... օ՛հ, զանն իտիեօրում քի, պունլար պէնի եագբեօր, տէյի պէեան իյլէտի։

Մէզպուրէ մէզքիւր միւճէվհէրլէրի չըգարբպ գութուլարընա գօյտու, վէ անլէրի տէ, պիլէզիք վէ տիկէր միւճէվհէրաթընը գօյմուշ օլտուղու սանտրգճատա հրֆզ իթտի։ Սիւտանասընա կիթտիկի զէման զաթէն ֆիսթանընը թէպտիլ իթմիշ օլուպ, բէք տէ եէնի օլմասան սիեահ գաշմիրտէն պիր ֆիսթաճ կիեէնմիշ իտի։ Մէրգումէ՝ օ հալիյլէ այնաեա պագարագ,

—Պէօյլէ էյիեիմ, տէտի։

Էօյլէեէ եարըմ սաաթ գալարագ, պիր խըզմէթքեար կէլիպ, բէտէրի թարաֆընտան մէզպուրէյի սալօնա տավէթ իթտի։

Տէրհալ կէնճ գըզ եիւզիւնիւ երգաերպ, վէ միւմքին մէրթէպէ հէեէճանընը թէսկին իտէրէք, սալօնա կիթտի։

Օլ էսնատէ ժօրժ տը Սանթընէյ կէլմիշ օլուպ, գայրն բէտէրի օլաճագ իլէ կէօրիւշիւեօր իտի։

Գըզընն եիւզիւ մահղուն օլտուղու հալտէ, Մ. Բագլօ, պիլաքիս քէյֆիլի իտի։

Մարթա.— (սալօնա կիրտիկինտէ.) Սապսահ խայր բէտէր, սապսահ խայր միւսիւ ժօրժ, տէտի, վէ էլինի տէլիգանլըեա ուզաթտը։

Ժօրժ, թէաճճիւպ վէ էնտիշէ իլէ մէրգումէնին էլինի թութուպ սրգտը, վէ նիշանլըսընընն ալընը պուս իթմէք իւզրէ էյիլմէսինտէ, մէրգումէ գարշը կէլմէտի։

լօսընդն մուսատատաղ պէրաթընը Պապը Ս. Լիտէն իսթիտա իլէմիշ տիր։

—Միլքիթ-գաթօլիքլէրինին եէնի բաթ-րիկի ըլուբ։ Քիրիլիսա ճէհա էֆ., յուլիս 12 տէ Պէյրութա մուվասըլէթլէ, վալի վէ ճէմաաթընդն միթէպէրանը թարաֆընտան իհթիրամաթը մահասուսէ իլէ գապուլ օլունմուշ տը։— Ֆիկարօ զաղէթասընտա օգունտուղընա նէզարէն, Քիրիլիսոճէհա էֆ. 1841 տէ Հալէպտէ սօղմուշ վէ 1865 տէ Բէթրուս իսմիլէ լուսգանիէթ սիլքինէ տախիլ օլմուշ, վէ 1885 տէ շիմտիքի իսմիլէ բիսգօբօս թագտա գըլընմըշ տը։ Բիսգօբօսլըղընդն իլք սէնէլէրինտէն իգթիտարը կէօրիւրիւպ, թէէսիս իլէտիկի պիւեիւք պիր մէքթէպ իչին Բարիտէն խուսուսի մուալիմլէր ճէլպ իլէմիշ տիր։ Մէքթէպի մէզքիւրէ էլեէվմ 500 թալէպ տէվամ իթմէքտէ տիր։ Միւշարիէյհ, 1887 տէ Միլքիթ-գաթօլիքլէրի բաթրիկի պիրինճի Գրիգոր բաթրիգ թարաֆընտան Բօմատա Յորելեան ղիյնէթինէ կէօնտէրիլմիշ, վէ պատէհու Բարիսէ կիտէրէք, Լէժիօն տ'Ոնէօր նիշանընընդն գօմանտէօրլիւք ըլուբ պէսինէ նայիլ օլմուշ տը։ Ըլուբ. Քիրիլիսա ճէհա էֆ.՝ միւքէմմէլ պիր վալիլ օլուպ, ըէք չօգ լիսանլարա աշնա տը։

—Իրէք միւսապէգասը իչին Պէյրութա կէօնտէրիլմիշ օլան Տիւեունը ումումիէ զիրաաթ ֆէնն միւշավիրի վէ Պրուսա իրէք գօղասը մէքթէպի միւտիրի Թորգոմեան Դէորդ էֆ. իլէ զիրաաթ հէյեէթի ֆէնոնիէսի իքինճի շիւպէ միւֆէթթիշի Սուրէնեան Վահան էֆ. Էվվէլքի կիւն Տէրիսաատէթէ ավտէթ իթմիշլէր տիր։

Պէյրութա Համիտիէ պաղչէսինտէ իճրա իտիլտիկինի եաղարդըմըզ մէզքիւր միւսապէգաատա՝ Զմմառ մանասթիրընտան իքի բահէպ տախի կիւմիշ միտալիալարա վէ միւքեաֆաթը նազտիէեէ նայիլ օլմուշլար տը։

—Սալը կիւնիւ Պրուսա վիլայէթինտէ Պալըքէսիրտէ վէ Էտիրնէ վիլայէթինտէ Մալկարա, Կէլիպօլու, Տէտէ-աղաճ վէ Օրթաքէօյտէ զէլզէլէ վուգու պուլմուշ իսէ տէ, պիր կէօնա զարար օլմամըշ տը։

—Բէնչէնպէհ կիւնիւ Շիշլիտէ միւշիր Էտհէմ բաշանընդն գօնաղընընդն մաթպախ պաճասընտան եանկընդ զուհուր իտէրէք, արգատտա պուլընան ալիրը իլէ մագամը Սէրասքէրի տաիրէսի միւտիրի Իսմայիլ բաշանընդն գօնաղընընդն ախբրը վէ միւշարիէյհ Իսմայիլ բաշա գօնաղընընդն սէլամլըգ ճիհէթինին պիր գըսմը եանմըշ տը։

—Կէյպիզէեէ թապի պիր քէօյտէ կէչէնտէ պիր Իոլատընդ էվինտէն կիճէ վագթը եանկընդ զուհուր իտէրէք, տէրունինտէ պուլընան խանէ տահիպի իլէ գայընդ վալիտէսի վէ հարէմիլէ 6 եաշընտաքի էրքէք օղլու տախի տէրունը խանէտէ եանմըշլար տը։ Իլք տէֆա եանկընդ եէրինէ գօշանլարընդ՝ էվին դաուսընը աչըգ պուլմալարընտան վէ տէրունը խանէտէ մէվճուտ օլտուղու պաղըլարճա մալիւմ օլան 60 դաատտ ալիզի ալթունլարընդն պուլունմամասընտան՝ հարիպին՝ մէզքիւր ալթունլարը սիրգաթ նիհէթիյլէ գաատի օլտուղու անլաշըլարագ, իճրա իտիլէն թահգըգաթ վէ թէհարրիեաթ նէթիճէսինճէ, պու ճինտաեէթի իրթիքեապ իտէն տաղրգալը էմին չավուշ իլէ տիկէր չէրիքլէրի տէրաէսթ իտիլմիշլէր տիր։

—Էվվէլքի կիճէ Պէյօղլունտա Ռուսիա սէֆարէթխանէսի գարշըսընտա Տիմիթրօգօրուլօ պիրատէրլէրին պագգալ տիւքքեանընա խըրսըզլար կիրէրէք, 250 լիրա, 100 լիրալըգ միճէվէհրաթ վէ 13 չըմէնտրֆէր թահվիլի սիրգաթ իթմիշլէր տիր։ Տիւքքեանընդն իւսթ գաթընտա, տիւքքեան ուշագլարընդա պէքճի եաթրըգլարը հալտէ, պունլար վուգուաթը՝ անճագ սապահլաեէն պէքճինին տիւքքեան գաբուսընը աչըգ վէ գացաեը գըրըգ պուլմասընդա անլամըշլար տը։ Զապըթաճա թահգըգաթը չէտիտէ իճրա իտիլմէքտէ տիր։ Խըրսըզլարընդն կիւնտիւզտէն պօտուրումտա կիւղէնմիշ օլտուգլարը զանն օլունուեօր։ Տիւքքեան իչինտէ պիր թագըմ խըրսըզ ալէթլէրի վէ պիր գուշագ պուլունմուշ տը։

—Բանկալթիտէ պագգալ Գարեգին Փափազեան իղհարը իթիաս իթմիշ տիր։

—Իզմիրին Ամալթէա զաղէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, չըգան սալը կիւնիւ Տէվէլի քէօյիւնտէն եանկընդ զուհուր իտիպ, ճիվար քէօյլերէ սիրաեէթլէ իրթէսի կիւնիւ զաղէթանընդն չըգաբընը զէմանա գատտար տէվամ իթմէքտէ իմիշ։ Պու եանկընտա պիր գուլէ, 10,000 հօթէք թիւթիւն, 4 էվ, 4 եըզընդ զախիրէ վէ պիր չօգ եիւք արապասը եանմըշ, վէ եանան եէրլէրտէ պիր չօգ քէօբէք վէ թավշան էօլիւլէրի պուլունմուշ տը։

ՍԸՇՀԻԷ

Գահիրէտէն ալընան պիր թէլէկրաֆա նէզարէն, ալաֆ. յուլիս 21է գատտար իսկէնտէրիէտէ պիր հաֆթա զարֆընտա եումուրճագտան 15 միւսապ, վէ 5 վէֆիեաթ վուգուա կէլտիկի կիպի, յուլիսին 20սինէ գատտար Ասիութտա տախի 154 քիշի գօղէրաեա թութուլարագ, պունլարտան 130ը վէֆաթ իթմիշ օլտուղընտան, Մըսրատան կէլէնլէրէ զարը գօնուլմուշ օլան 5 կիւն գարանթինանընդ՝ Մըսրընդն Պահրը Սէֆիսա էվահիլինտէն կէլէնլէրէ զարը օլմադ, վէ յուլիս 9տան իթիբարէն չըգաճագլարա ատտ պուլունմագ իւզրէ թէհաֆֆիզխանէլէրին պիրինտէ իճրա իտիլմէք չարթըյլա 7 կիւնէ իպլաղընա, վէ թայֆա իլէ եօլճուլարընդ գուլանըլմըշ էշեասընդն զաթէն իճրա գըլընան թիւթսիւ ամէլեաթընա պիր գաթ տահա սիգգաթ օլունմասընա, վէ ֆարէլէրին թէլէֆինէ մանասուս նիզամաթընդն թէմամի իյֆասընա, վէ մէզքիւր գըթասան կէլմէքտէ օլան պիճիմլէ թազէ մէյվէ վէ սէպզէնին՝ թիւրքասընդն սահր ճիհէթլէրինէ մէնը իտխալինէ մէճլիսի սըհհիճէ գարար վէրիլմիշ տիր։

∴ Էվվէլքի կիւն ալընան պիր խապէրէ նէզարէն, չիմտիկ գատտար գօղէրատան 210 վուգուաթ վէ 147 վէֆիեաթ օլմուշ տը։ Մըսրատա գօղէրանընդն մէնպար օլան Մուշատան ֆիրար իտէն պիր գարը՝ Գահիրէտէ վէֆաթ իթմիշ տիր։ Պու խապէրլէր, թէքմիլ Մըսրատա հէյեէճանը ազիմ հասիլ իթմիշլէր տիր։ Էբէյիճէ պիր զէմանատան պէրի Մուշատա իլլէթին իճրաի հիքմ իթմէքտէ օլտուղու, ֆագաթ իտարէի սըհհիեէնին անճագ յուլիս 15տէ վուգուա կէլէն վագըլար հագգընտա չիպէ իտէրէք, թահգըգաթ իճրասըյլա հագգէթի հալին զահիրէ չըգաբը անլաշըլմըշ տը։ Զըգան ճումատա իրթէսի կիւնիւ էօյլէնտէն բազարա գատտար Մուշատա եէնիտէն 35 վուգուաթ վէ էսկի վէ եէնի միւսապլարատան 37 վէֆիեաթ օլմուշ տը։— Ապրիլ 7տէն յուլիս 20եէ գատտար Մըսրատա եումուրճագտան 255 վուգուաթ օլուպ, 147սի վէֆաթ իթմիշ վէ 108ի էյիլէշմիշ տիր։

∴ Կէչէնտէ Զինտէն Նարօլիէ ավտէթ իտէն պիր վաքօրընդ թայֆասընտան պիրի վէֆաթ իտիպ, տիկէլրէրիտէ պուլաշմըշլար տը։ Խասթալըղընդ գօղէրա օլմատըղընը վէ անճագ չիպէհէլի պիր վագրա օլտուղընը պէեան իթմէքլէ պէրապէր, հիւքիւմէթի մահէլլիճէ թէտապիրի միւէսսիրէ իթթիխազ իտիլմիշ տիր։

∴ Մէճլիսի սըհհիէ՝ պու կիւն ագտը իճթիմա իտէճէք տիր։

ՄԱՐԱՆԿՕԶ ՈՒՍԹԱ ՍԱՐԳԻՍ

Պէյօղլունտա Թէլէկրաֆ սօգաղընտա Պալթաճը չըգմազընտա

Մէզքիւր տիւքքեանտա պուրօ, գօնսօլ կարարօպ, ատլաս, սուֆրալար վէ սահր հէր նէվ իտանէ էշեասը ինչա վէ թամիր օլունուր։

Կէրէք ինչաաթ վէ կէրէք թամիրաթ՝ սահիր մարանկօզ սիւքքեանլարընա նիսպէթէն էհվէնիհէթլէ օլտուղու կիպի, արզու օլունան մապպուլթիէեէ, միւքէմմէլիհէթ վէ նէֆասէթ ճիհէթլէրիյլէ ատ միւշթէրիլէրին խօշնուտիհէթինէ, վէ սիքաբը չաթընդն վագթ ու պէմանըյլա իյֆասընա չայրընըզը։ Հասըլը իշպուսիւքքեանա միւրաճաաթ իտէնլէրին հէր սուրէթլէ մէնճունն գալաճագլարը թէէմին օլունուր։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԴԱՍԸ

ԻԼԱՆ.— Ալաֆր. յունիս 18աէ Լօնտրատա ադտը իճթիմա իտէն Օսմ. Պանդասը հիսսէտարան մէճլիսի ումումիսի՝ հիսսէտարանա 1901 աէնէսի հիսապլարը իչին 12 չիլին եախօտ 15 ֆրանգ վէ եախօտ ալթունն ագչէ 66 զ. հիսսէի թէմէթթիւ թէէսիէ իթմէկէ գարար վէրմիշ տիր։ Իշպու թէէսիյաթ՝ 44 նիւմէրօյը գուբօն մուգապիլինտէ կէլէճէք յուլիս 1տէն իթիբարէն Տէրիսաատէթ, Լօնտրա վէ Բարիսէքի Օսմանը Պանդասը մէրքէզ իտարէսիյլէ պիճիմլէ շիպէլէր իտարէլէրինտէն վուգուպուլաճագ տը։ 4—5

Տէրիսաատէթ, 18 յունիս 1902

ԻԼԱՆ.— Եիւզտէ 4 ֆահլէի թէնպէքի Բրիօրիթէ թահվիլաթընդն 7 Ն. գուբօնլարընդն միւտատէթի, 1896 օգոստ. 7տէ իրթամ պուլտուղընտան, թէէսիէ օլունմագ իւզրէ, 1902 յուլիս 31(13 օգոստոս գատտար թագտիմ օլունմատըգլարը հալտ, հիւքմիւզ ատտ օլունաճագլարը՝ թահվիլաթը մէզքիւրէ համիլլէրինէ իթթար օլունուր։ 4—8

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Էսհամը ումումի	Ղ.	30 28
Բանկէի չրմէնտրֆէրի	ֆր.	116
Տէվլէթի Ալիէ Բէյի		330
Թահվիլաթը Օսմանիէ		484
Օսմ. պանդասը սէնէտաթը		561
Օսմ. Սիկրթ. չիրքէթի Լ. Օ.		3 90
Բէյի ագսիօնու		14 15
Տէրիս. Թրամվայ գուբ.		5 22
» » Թահվ. ֆր.		492
Տէրիսաատէթ Բրիթըմ		496
Թրանսվալ		134

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ԴԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղ.-տան	ղ. բր.
Պէեազ մէճիտիէ ֆարզը	108 04
Մէթալիք	102 10
Ինկիլիզ լիրասը	110 04
Ֆրանսիզ ալթունը	87 24
Բօլ	90
Դըրմից	51 05
Դարպոն գայմէսի	8 59

Սահիպի իմթիեազ վէ մէսուլը ղազէթա

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Մ. Բագլօ, գըզընընդն մահզուն հալինի կէօրէրէք, քէնտի քէնտիէէ,

— Պու զարիպ... մանէասը նէ՞... տէտի։

Ժօրժ, միւսկէմ սուրէթտէ պիր ֆէլաքէթ հիս իտէրէք, էնտիշէսի արթմաեա պաշլատը, լէհճէսի սօլտու, վէ էլան Մարթանընդն էլինի թութարագ, թէաճճիւպանէ եիւզիւնէ պագմագտա իտի։ Մ. Բագլօ իսէ, գուլաղընընդն արդասընը գաչըմագտա իտի։

— Մա՛րթա, տէտի Ժօրժ եավաշ սէսլէ, նէ՞ գատտար մուքէատէրսինիզ, վէ պու կիւն պէնի զարիպ սուրէթտէ գապուլ իտիեօրսունուզ։

Կէնճ գըզ՝ պիր ան տէրուն չէքտի։

— Մարթա, սէվգիլիմ Մարթա, նէյինիզ վար տը. բահաթը զմըսընը. սըգընթընըզընն սէպէպինի պանա պիլտիրմէք իսթէմէզմիսինիզ։

— Շիմտի տէյիլ, միւսիւ Ժօրժ։

— Նէ՞ վագըթ։

— Թատատան սօնրա։

— Տիմէք Մարթա, եանըլմաեօրում, պիր քէտէրինիզ վար տը։

— Էվվէլթ։

— Պիւեիւք պիր քէտէ՞ր մի տիր։

— Էվվէլթ։

Ժօրժ, քէնտի էլինտէ թութտուղու պուղ կիպի նիշանլըսը Մարթանընդն էլի տիթրէտիկինի հիս իթտի, վէ քէնտի քէնտիէէ,

— Սատէթա գօրգուեօրում, տէտի։

Մարթա էլինի եավաշճա չէքտիկինտէն, Ժօրժ՝ մահզունէն կիւլիւմսէեէրէք, պաշընը էյտի։

Մ. Բագլօ.— Տօղրուսու չու հալտէն էկէր պիր չէյ անլաեօր իսէմ, չէյթանընդն զաղապընա ուղրաեում։

Իւչիւ տէ միւշքիլ պիր մէվգիտէ պուլունմագտա իքէն, սուֆրանընդն հազըր օլտուղու խըզմէթճի թարաֆընտան իտապէր վէրիլտի։

Ժօրժ վէ Մարթա՝ գօլթուզ գօլթուղա օլարագ, թատամ սալասընա կիրտիլէր։ Թատամլար բէք սատէ, եանի բաֆատան եումուրթա, գօթլէթ, եէր էլմասընտան բիւրէ վէ պիր միգտար մէյվէէտէն իպարէթ իտի։

Մարթիւրէն Բագլօ թատամ խուսուսընտա տախի ասլա ճէօմէրտ տէյիլ իտի։

Մարթա, իլք ագշամը սայքի պիր չէյ ատ պուլընան խանէ տահիպի իլէ գայընդ վալիտէսի վէ հարէմիլէ 6 եաշընտաքի էրքէք օղլու տախի տէրունը խանէտէ եանմըշլար տը։ Իլք տէֆա եանկընդ եէրինէ գօշանլարընդ՝ էվին դաուսընը աչըգ պուլմալարընտան վէ տէրունը խանէտէ մէվճուտ օլտուղու պաղըլարճա մալիւմ օլան 60 դաատտ ալիզի ալթունլարընդն պուլունմամասընտան՝ հարիպին՝ մէզքիւր ալթունլարը սիրգաթ նիհէթիյլէ գաատի օլտուղու անլաշըլարագ, իճրա իտիլէն թահգըգաթ վէ թէհարրիեաթ նէթիճէսինճէ, պու ճինտաեէթի իրթիքեապ իտէն տաղրգալը էմին չավուշ իլէ տիկէր չէրիքլէրի տէրաէսթ իտիլմիշլէր տիր։

—Էվվէլքի կիճէ Պէյօղլունտա Ռուսիա սէֆարէթխանէսի գարշըսընտա Տիմիթրօգօրուլօ պիրատէրլէրին պագգալ տիւքքեանընա խըրսըզլար կիրէրէք, 250 լիրա, 100 լիրալըգ միճէվէհրաթ վէ 13 չըմէնտրֆէր թահվիլի սիրգաթ իթմիշլէր տիր։ Տիւքքեանընդն իւսթ գաթընտա, տիւքքեան ուշագլարընդա պէքճի եաթրըգլարը հալտէ, պունլար վուգուաթը՝ անճագ սապահլաեէն պէքճինին տիւքքեան գաբուսընը աչըգ վէ գացաեը գըրըգ պուլմասընդա անլամըշլար տը։ Զապըթաճա թահգըգաթը չէտիտէ իճրա իտիլմէքտէ տիր։ Խըրսըզլարընդն կիւնտիւզտէն պօտուրումտա կիւղէնմիշ օլտուգլարը զանն օլունուեօր։ Տիւքքեան իչինտէ պիր թագըմ խըրսըզ ալէթլէրի վէ պիր գուշագ պուլունմուշ տը։

—Բանկալթիտէ պագգալ Գարեգին Փափազեան իղհարը իթիաս իթմիշ տիր։

—Իզմիրին Ամալթէա զաղէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, չըգան սալը կիւնիւ Տէվէլի քէօյիւնտէն եանկընդ զուհուր իտիպ, ճիվար քէօյլերէ սիրաեէթլէ իրթէսի կիւնիւ զաղէթանընդն չըգաբընը զէմանա գատտար տէվամ իթմէքտէ իմիշ։ Պու եանկընտա պիր գուլէ, 10,000 հօթէք թիւթիւն, 4 էվ, 4 եըզընդ զախիրէ վէ պիր չօգ եիւք արապասը եանմըշ, վէ եանան եէրլէրտէ պիր չօգ քէօբէք վէ թավշան էօլիւլէրի պուլունմուշ տը։

Ժօրժ, միւսկէմ սուրէթտէ պիր ֆէլաքէթ հիս իտէրէք, էնտիշէսի արթմաեա պաշլատը, լէհճէսի սօլտու, վէ էլան Մարթանընդն էլինի թութարագ, թէաճճիւպանէ եիւզիւնէ պագմագտա իտի։ Մ. Բագլօ իսէ, գուլաղընընդն արդասընը գաչըմագտա իտի։

— Մա՛րթա, տէտի Ժօրժ եավաշ սէսլէ, նէ՞ գատտար մուքէատէրսինիզ, վէ պու կիւն պէնի զարիպ սուրէթտէ գապուլ իտիեօրսունուզ։

Կէնճ գըզ՝ պիր ան տէրուն չէքտի։

— Մարթա, սէվգիլիմ Մարթա, նէյինիզ վար տը. բահաթը զմըսընը. սըգընթընըզընն սէպէպինի պանա պիլտիրմէք իսթէմէզմիսինիզ։

— Շիմտի տէյիլ, միւսիւ Ժօրժ։

— Նէ՞ վագըթ։

— Թատատան սօնրա։

— Տիմէք Մարթա, եանըլմաեօրում, պիր քէտէրինիզ վար տը։

— Էվվէլթ։

Ժօրժ, քէնտի էլինտէ թութտուղու պուղ կիպի նիշանլըսը Մարթանընդն էլի տիթրէտիկինի հիս իթտի, վէ քէնտի քէնտիէէ,

— Սատէթա գօրգուեօրում, տէտի։

Մարթա էլինի եավաշճա չէքտիկինտէն, Ժօրժ՝ մահզունէն կիւլիւմսէեէրէք, պաշընը էյտի։

Մ. Բագլօ.— Տօղրուսու չու հալտէն էկէր պիր չէյ անլաեօր իսէմ, չէյթանընդն զաղապընա ուղրաեում։

Իւչիւ տէ միւշքիլ պիր մէվգիտէ պուլունմագտա իքէն, սուֆրանընդն հազըր օլտուղու խըզմէթճի թարաֆընտան իտապէր վէրիլտի։

Ժօրժ վէ Մարթա՝ գօլթուզ գօլթուղա օլարագ, թատամ սալասընա կիրտիլէր։ Թատամլար բէք սատէ, եանի բաֆատան եումուրթա, գօթլէթ, եէր էլմասընտան բիւրէ վէ պիր միգտար մէյվէէտէն իպարէթ իտի։

Մարթիւրէն Բագլօ թատամ խուսուսընտա տախի ասլա ճէօմէրտ տէյիլ իտի։

Մարթա, իլք ագշամը սայքի պիր չէյ եէմէմիշ օլտուղունտան, պիր աղ չէյ եէտի. վէ Ժօրժ տախի խայլի եօլ եիւրիւմիշ օլմասընա, պիթթապի ճընգմըշ օլտուղունտան, օնուն իյթիհասընը գաբաթմասը լազըմ իտի։

Գահվէտէն սօնրա՝ Մ. Բագլօ, գըզընընդն հալինտէն սրգըլտըղընտան, իքի կէնճլէրին եալընըզճա գալըպ կէօրիւշմէլէրինէ պիր վէսիլէ վիրմէք իւզրէ, թիւթիւն չիպուղունու պաղչէտէ իչէճէկինի պէեան իլէ, աեաղա գալգը։

Մարթա.— Պիր աղ տահա օթուրմանընը բէճա իտէրիմ, բէտէր. միւթատընը վէճնէ չիպուղընընը պուրատտա իչէպիլիրսինիզ։ Մ. Ժօրժ տը Սանթընէյ տիեէճէյիմ վար տը. սիզին տէ իչիթմէնիզի իսթէրիմ։

Բագլօ.— (Ժօրժա խիթապէն, կէօզիւնիւ գըրըարագ.) Աճա՛յիպ, տէտի, վէ չիպուղունու տօլտուրուպ եագտըգտան, վէ թէքբար եէրինէ օթուրտուգտան սօնրա,

— Հայտէ Մարթա, Մ. տը Սանթընէյ սէօյլէեէճէկինի, վէ պէնիմ տէ իչիտճէկիմ հէր նէ իսէ, սէօյլէ պագալըմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Կէնճ գըզ Ժօրժա տօղրու տէօնտիւ, ավիր մարանկօզ սիւքքեանլարընա նիսպէթէն էհվէնիհէթլէ օլտուղու կիպի, արզու օլունան մապպուլթիէեէ, միւքէմմէլիհէթ վէ նէֆասէթ ճիհէթլէրիյլէ ատ միւշթէրիլէրին խօշնուտիհէթինէ, վէ սիքաբը չաթընդն վագթ ու պէմանըյլա իյֆասընա չայրընըզը։ Հասըլը իշպուսիւքքեանա միւրաճաաթ իտէնլէրին հէր սուրէթլէ մէնճունն գալաճագլարը թէէմին օլունուր։

Մ. Բագլօ, գըզընընդն մահզուն հալինի կէօրէրէք, քէնտի քէնտիէէ,

— Պու զարիպ... մանէասը նէ՞... տէտի։

Ժօրժ, միւսկէմ սուրէթտէ պիր ֆէլաքէթ հիս իտէրէք, էնտիշէսի արթմաեա պաշլատը, լէհճէսի սօլտու, վէ էլան Մարթանընդն էլինի թութարագ, թէաճճիւպանէ եիւզիւնէ պագմագտա իտի։ Մ. Բագլօ իսէ, գուլաղընընդն արդասընը գաչըմագտա իտի։

— Մա՛րթա, տէտի Ժօրժ եավաշ սէսլէ, նէ՞ գատտար մուքէատէրսինիզ, վէ պու կիւն պէնի զարիպ սուրէթտէ գապուլ իտիեօրսունուզ։

Կէնճ գըզ՝ պիր ան տէրուն չէքտի։

— Մարթա, սէվգիլիմ Մարթա, նէյինիզ վար տը. բահաթը զմըսընը. սըգընթընըզընն սէպէպինի պանա պիլտիրմէք իսթէմէզմիսինիզ։

— Շիմտի տէյիլ, միւսիւ Ժօրժ։

— Նէ՞ վագըթ։

— Թատատան սօնրա։

— Տիմէք Մարթա, եանըլմաեօրում, պիր քէտէրինիզ վար տը։

— Էվվէլթ։

Ժօրժ, քէնտի էլինտէ թութտուղու պուղ կիպի նիշանլըսը Մարթանընդն էլի տիթրէտիկինի հիս իթտի, վէ քէնտի քէնտիէէ,

— Սատէթա գօրգուեօրում, տէտի։

Մարթա էլինի եավաշճա չէքտիկինտէն, Ժօրժ՝ մահզունէն կիւլիւմսէեէրէք, պաշընը էյտի։

Մ. Բագլօ.— Տօղրուսու չու հալտէն էկէր պիր չէյ անլաեօր իսէմ, չէյթանընդն զաղապընա ուղրաեում։

Իւչիւ տէ միւշքիլ պիր մէվգիտէ պուլունմագտա իքէն, սուֆրանընդն հազըր օլտուղու խըզմէթճի թարաֆընտան իտապէր վէրիլտի։

Ժօրժ վէ Մարթա՝ գօլթուզ գօլթուղա օլարագ, թատամ սալասընա կիրտիլէր։ Թատամլար բէք սատէ, եանի բաֆատան եումուրթա, գօթլէթ, եէր էլմասընտան բիւրէ վէ պիր միգտար մէյվէէտէն իպարէթ իտի։

Մարթիւրէն Բագլօ թատամ խուսուսընտա տախի ասլա ճէօմէրտ տէյիլ իտի։

Մարթա, իլք ագշամը սայքի պիր չէյ եէմէմիշ օլտուղունտան, պիր աղ չէյ եէտի. վէ Ժօրժ տախի խայլի եօլ եիւրիւմիշ օլմասընա, պիթթապի ճընգմըշ օլտուղունտան, օնուն իյթիհասընը գաբաթմասը լազըմ իտի։

Գահվէտէն սօնրա՝ Մ. Բագլօ, գըզընընդն հալինտէն սրգըլտըղընտան, իքի կէնճլէրին եալընըզճա գալըպ կէօրիւշմէլէրինէ պիր վէսիլէ վիրմէք իւզրէ, թիւթիւն չիպուղունու պաղչէտէ իչէճէկինի պէեան իլէ, աեաղա գալգը։

Մարթա.— Պիր աղ տահա օթուրմանընը բէճա իտէրիմ, բէտէր. միւթատընը վէճնէ չիպուղընընը պուրատտա իչէպիլիրսինիզ։ Մ. Ժօրժ տը Սանթընէյ տիեէճէյիմ վար տը. սիզին տէ իչիթմէնիզի իսթէրիմ։

Բագլօ.— (Ժօրժա խիթապէն, կէօզիւնիւ գըրըարագ.) Աճա՛յիպ, տէտի, վէ չիպուղունու տօլտուրուպ եագտըգտան, վէ թէքբար եէրինէ օթուրտուգտան սօնրա,

— Հայտէ Մարթա, Մ. տը Սանթընէյ սէօյլէեէճէկինի, վէ պէնիմ տէ իչիտճէկիմ հէր նէ իսէ, սէօյլէ պագալըմ, տէյի պէեան իյլէտի։

Կէնճ գըզ Ժօրժա տօղրու տէօնտիւ, վէ պիւթիւն գուվվէթ ու ճէսարէթինի թօքլաեարագ, չէօյլէ սէօյլէտի.

— Միւսիւ Ժօրժ, սիզէ պիւեիւք պիր քէտէրի մուճիպ օլաճաղմատան տօլաեը էվվէլճէ աֆվընընը ըէճա իտէրիմ։ Սօն զիեարէթենիզատէն պէրու ուղուն միւտէթ սիւչիւնտիւքտէն սօնրա պիր գարար վէրտիմ։ Մ. տը Սանթընէյ, պիզ, պիրիպիրիմիզէ ասլա բասթ կէլմէմէլի իտիք։ Պու ֆէլաքէթ՝ պախթը սիեահրն նէթիճէսի տիր։ Լաքին սիզ պէնի ունուտաճագսընը, պունտան պէօյլէ պէնի ասլա խաթըրլամաեաճագսընը։

Ժօրժ.— (ագլը պաշընտան կիտէրէք.) Սիզի ունութմագ մը, պունտան պէօյլէ սիզի խաթըրլամամագ մը։

Մէրգում ըէֆը սէտտա իթտի, վէ էյլի պիր սէօզիւ իչիթտիկինէ ինանմաեարագ, լէհճէսի ֆէվգէլատտէ սօլտու, վէ պիր հըլանտան ըսըրըմըշճասընա օթուրտուղու եէրտէն սըչրատը։

Մ. Բագլօ տախի չիպուղընը իչմէքտէն տուր օլուպ, իրի կէօզլէրինի տէնչէթլէ աչը։

(Տեվամի)